

सामान्यांच्या वेदना आणि राजकारण्यांच्या वल्गना

सत्ता, संपत्ती, श्रीमंती हे असे काही विषय आहेत की त्याची नशा चढली की माणसाला भान राहात नाही. ज्यांच्या मदतीने आपल्याला संपत्ती किंवा सत्ता मिळाली आहे त्यांच्याविषयीसुद्धा मनोमध्ये सहानुभूती किंवा आदर राहात नाही. सध्या तर सगळ्या देशभरच सत्तेचा महाबाजार भरलेला आहे. लोकसभा निवडणुकांच्या निमित्ताने एकजात सगळे राजकीय पक्ष आणि त्यांचे नेते सत्ता हडपण्याकरता आतुर झालेले दिसून येतात. एरवी सामान्य लोकांच्या कल्याणाच्या गप्पा मारणारे त्यांना शासनाने कशी मदत केली पाहिजे यासाठी गळा काढणारे राजकारणी सध्या मात्र सत्तेच्या नशेमध्ये धुंद आहेत. निवडणुकीच्या तोंडावर मतदारांना भुलवण्याकरता वाटेल त्या घोषणा केल्या जात आहेत. पण याच काळामध्ये घडलेल्या आपत्तींनी किंवा अपघातांनी बेजार झालेल्यांच्या वेदना त्यांच्या कानापर्यंत देखील पोहचत नाहीत. महाराष्ट्रात अवकाळी पावसाने आणि गारपिटीने शैमान घातले आणि शेकडो शेतकऱ्यांच्या तोंडाशी आलेला घास काळाने हिरावून नेला. हे दुःख सहन न झाल्यामुळे आणि कर्जाचा डोंगर कसा खाली उतरवायचा अशा चिंतेने व्याकूळ झालेल्या दहा शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या. त्या पाटोपाठ अहमदाबाद महामार्गावर एका टँकरचा स्फोट झाला. त्यात तेरा जणांचे बळी गेले. कसारा मार्गावर लोकल घसरली त्यात एकजण ठार झाला आणि पंधराजण जखमी झाले. अशाप्रकारच्या आपत्ती कोसळत असताना तिकडे लक्ष द्यायला एकाही राजकारण्याला वेळ मिळालेला नाही. गारपीटग्रस्त शेतकऱ्यांचे नुकसानच इतके जबरदस्त आहे की, त्यांच्याकडे दुर्लक्ष करणे कोणत्याच राजकीय पक्षाला परवडणारे नाही. तरीदेखील ज्या वेगाने किंवा ज्या तातडीने या गारपीटग्रस्तांच्या वेदना समजून घ्यायला पाहिजे होत्या तशा त्या घेतल्या गेल्या नाहीत आणि म्हणूनच सरकारी दुर्लक्षामुळे आणि सत्ताधऱ्यांच्या बेफिकीरीमुळे दहा शेतकऱ्यांवर आपले जीवन संपवण्याची वेळ आली. इतरवेळी छोटासा जरी अपघात झाला तरी आपल्यासोबत टीव्ही चॅनलवाल्यांचा लवाजमा आपल्याबरोबर घेऊन प्रसिध्दीचा भपका उडवणारे हे राजकीय नेते आता मात्र अपघातस्थळी फिरकायलाही तयार नाहीत. अनेकवेळेला एखादी दुर्घटना घडल्यावर मदतीचे श्रेय उपटण्यासाठी हेच नेते पळत सुटतात. प्रसिध्दी पत्रकांचा भडिमार करतात. विरोधी पक्षनेते सत्ताधारी पक्षांवर आरोपांची राळ उडवतात. परंतु एकजात एकाच माळेचे हे मणी आता एक शब्दही बोलायला तयार नाहीत. झालेल्या घटनांबद्दल त्यांच्या तोंडून संवेदनाही व्यक्त व्हायला तयार नाही.

पराकोटीचा ढोंगीपणा

जिंकून येण्यासाठी केल्या जाणाऱ्याया वल्गनांमध्ये सामान्यांच्या वेदना कोणाच्याच कानावर पडू नयेत. ही याच लोकशाही व्यवस्थेची शोकांतिका म्हणायला हवी. छोटासा जरी रेल्वे अपघात झाला तरी याच मुंबईत भारतीय जनता पार्टीचे नेते एवढी कावकाव करतात की, जणूकाही फार मोठे आकाश कोसळले आहे. मध्यंतरी रेल्वे प्लॅटफॉर्मची उंची वाढवण्यावरून ईशान्य मुंबईतील भाजपाच्या एका नेत्याने सगळ्या रेल्वे प्लॅटफॉर्मवर प्रसिध्दीची अशी

काही स्टंटबाजी केली की आपण रेल्वे प्रवाशांचे एकमेव तारणहार आहोत असे दाखवण्याचा प्रयत्न केला. गेल्याच आठवड्यात मध्य मुंबईत एक इमारत कोसळली. त्यावेळीसुद्धा एकाही राजकीय नेत्याच्या तोंडून सहानुभूतीच्या प्रतिक्रिया उमटल्या नाहीत. आचारसंहितेचा बागुलबुवा करून सामान्यांविषयी दाखवली जाणारी ही कृतघ्नता अत्यंत धोकादायक ठरते. जर मदतीची गरज असेल तर त्याठिकाणी आचारसंहिता धाव्यावर बसवून मानवीपणाचे दर्शन घडले पाहिजे. अर्थात राजकीय नेत्यांच्या किंवा सत्ताधऱ्यांच्या संवेदना इतक्या भावुक नसतात ते अतिशय निर्ढावलेले असतात. म्हणूनच सध्या केवळ सत्तेच्या बाजारात आपला माल कसा विकला जाईल म्हणजेच आपण कसे निवडून येऊ एवढ्या एकाच गोष्टीच्या ते मागे लागलेले दिसून येतात. यावरून त्यांच्या निर्ढावलेपणाची तर साक्ष पडतेच. परंतु त्यांचा ढोंगीपणासुद्धा किती पराकोटीचा आहे, हेही सिध्द होते. हा सगळा प्रकार पाहिल्यानंतर सभ्यपणाच्यासुद्धा मर्यादा ही मंडळी पाळू शकत नाहीत. सत्तेच्या मदमस्तीमध्ये त्यांना या सामाजिक कर्तव्यांचे जबाबदाऱ्यांचे किंवा जाणिवांचे अजिबात भान राहू नये याचा जेवढा निषेध करावा तेवढा थोडा ठरतो.

विरोधी पक्षांची तत्त्वभ्रष्टता

सत्ताधऱ्यांचा हा तर तसा अंगभूत गुणच ठरतो. कारण यांना त्याशिवाय दुसरे काही सूचत नसते. राज्य कारभार करताना त्यांचा हा तोल नेहमीच सुटतो. या त्यांच्या मदांधपणामध्ये सामान्य जनतेकडे दुर्लक्ष होऊ नये. सामान्य माणूस त्यात भरडला जाऊ नये. याची काळजी खरे तर विरोधी पक्षांनी घ्यायला हवी. परंतु दुर्दैव असे की, विरोधी पक्षसुद्धा इतका बेजबाबदार आणि निलाजरा असेल असे वाटले नव्हते. निवडणुकीपूर्वी उठसूठ सत्ताधऱ्यांवर आरोप करणारे विरोधी पक्षांचे लोक सध्या केवळ मांडवल्या करण्यामध्ये दंग आहेत. निवडून येण्याकरता कुठल्याही थराला जाऊन तडजोडी करण्याचा सपाटा त्यांनी लावला आहे. मग अगदी ज्यांच्यावर चार महिन्यांपूर्वी भ्रष्टाचाराचा आरोप केला गेला. त्यांच्या राजीनाम्याची मागणी केली गेली. त्यांच्याशीच घोरोबा करायला विरोधी पक्षांनीच मागेपुढे पाहिले नाही इतक्या टोकाची तत्त्वभ्रष्टता ज्या राजकीय पक्षांकडे आहे ते लोक सामान्य माणसाच्या मदतीला धावून जाण्याची माणुसकी दाखवतील यावर विश्वास तरी कसा ठेवायचा. ज्या वेगाने एकूणच आपल्या देशातल्या राजकारणाची घसरण सुरू आहे ती पाहिल्यावर आपण एका फार मोठ्या लोकशाही मूल्याला पारखे होत आहोत. समाजनिष्ठा देशनिष्ठा या गोष्टी जणूकाही बाजारात विकायला ठेवल्या आहेत अशा पध्दतीने राजकारण्यांचे वर्तन दिसून येते. हा सगळा प्रवास असाच होत राहिला तर मग लोकशाहीच्या नावाने फोडला जाणारा टाहो म्हणजे केवळ सत्तेसाठी केला जाणारा थथथयाटच ठरेल आणि सामान्य माणूस पुन्हा पुन्हा वंचितांच्याच तांड्यामध्ये फितर राहील. राजकारण्यांचे प्रबोधन झाले पाहिजे. सत्तेच्या बाजाराला लगाम घालणाऱ्या सुधारणा झाल्या पाहिजेत.